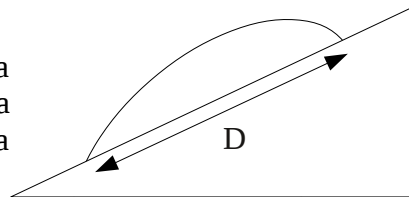

Rješenja zadataka dekanskog ispitnog roka iz Fizike 1
srijeda, 18. 9. 2013.

1. Iz točke na padini nagiba 20° prema horizontali ispali se strelica početnom brzinom 20 ms^{-1} pod kutem 40° prema horizontali. Na kojoj udaljenosti od točke iz koje je ispaljena, strelica padne na padinu?

(7 bodova)

Rješenje:

$$y = x \operatorname{tg} \beta - \frac{g}{2 v_0^2 \cos^2 \beta} x^2$$

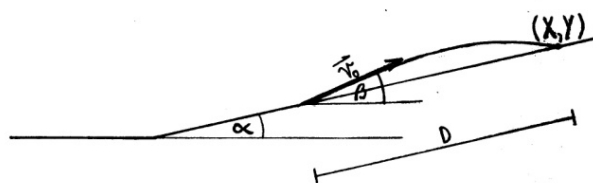
$$y = x \operatorname{tg} \alpha$$

$$x \operatorname{tg} \alpha = x \operatorname{tg} \beta - \frac{g}{2 v_0^2 \cos^2 \beta} x^2$$

$$X = \frac{2 v_0^2 \cos^2 \beta}{g} (\operatorname{tg} \beta - \operatorname{tg} \alpha)$$

$$D = \frac{X}{\cos \alpha} = \frac{2 v_0^2 \cos^2 \beta}{g \cos \alpha} (\operatorname{tg} \beta - \operatorname{tg} \alpha)$$

$$D = \frac{2 \cdot 400 \cdot \cos^2 40^\circ}{9,81 \cdot \cos 20^\circ} (\operatorname{tg} 40^\circ - \operatorname{tg} 20^\circ) \text{ m} = 24,197 \text{ m}$$

2. U trenutku polijetanja, avion mora imati brzinu od 100 km/h . Masa aviona je 2 t , zaletna staza je duga 100 m , a koeficijent trenja je $0,3$. Kolika mora biti minimalna snaga motora da bi avion poletio? Brzina gibanja tijekom zaleta je proporcionalna vremenu. (6 bodova)

Rješenje:

Gibanje je jednoliko ubrzano, budući da se samo tako može dobiti proporcionalnost brzine u vremenu. Rješenja za takva gibanja su poznata:

$$v = a t$$

$$s = a/2 t^2$$

iz čega

$$a = v^2/(2 s)$$

Newtonow zakon je:

$$ma = F - \mu mg$$

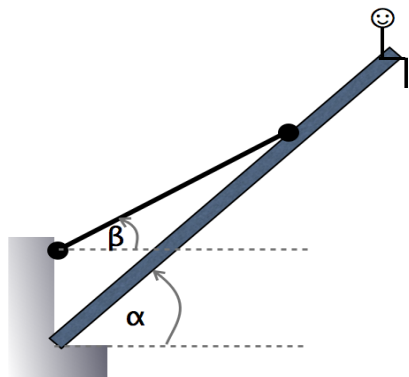
Snaga je:

$$P = dW/dt = F \cdot v$$

$$P = (ma + \mu mg) v$$

$$P = 337.8 \text{ kW}$$

3. Tunera (na slici) u Bakarskom zaljevu ima masu $m_t = 600$ kg i čini kut $\alpha = 45^\circ$ s horizontalnom ravninom. Uzmite da na vrhu sjedi čovjek mase $m_c = 100$ kg i da konop čini kut $\beta = 10^\circ$ s horizontalnom ravninom. Ako je konop pričvršćen na udaljenosti $1/4$ duljine tunere od njenog vrha, kolika je sila napetosti konopa? (7 bodova)

Rješenje:

Uvjeti statičke ravnoteže:

$$\sum_i \vec{F}_i = 0 \ ,$$

$$\sum_i \vec{M}_i = 0 \ .$$

Ako momente sila razmatramo oko točke u kojoj tunera dodiruje tlo i zid, nije potrebno znati iznos sile u toj točki. Drugi uvjet za statičku ravnotežu je tada:

$$m_t g \cos \alpha \cdot \frac{l}{2} + m_c g \cos \alpha \cdot l - T \sin(\alpha - \beta) \cdot \frac{3}{4} l = 0 \ .$$

Slijedi da je sila napetosti konopa:

$$T = \frac{4}{3} g \frac{\cos \alpha}{\sin(\alpha - \beta)} (m_t/2 + m_c) \ .$$

Za zadane brojeve $T = 6476$ N.

4. Kutija miruje u vagonu koji se jednoliko giba. Statički koeficijent trenja između kutije i vagona jest $\mu_s = 0,15$, a dinamički jest $\mu_d = 0,1$. Vagon započne kočenje stalnom akceleracijom pri kojoj se kutija (upravo) počne gibati. Kolikom će brzinom kutija udariti u zid vagona ako je prije početka usporavanja bila udaljena 3 m od zida? **(7 bodova)**

Rješenje:

Problem razmatramo u sustavu vagona. Kada vagon usporava akceleracijom a_v , na kutiju djeluje inercijalna sila iznosa $F_I = ma_v$. Iznos akceleracije pronalazimo iz uvjeta da se kutija tek počne gibati pri danoj akceleraciji:

$$ma_v = F_{tr,stat.} ,$$

gdje je $F_{tr,stat.}$ sila statičkog trenja, u ovom slučaju $F_{tr,stat.} = \mu_s mg$.

Dok se kutija giba, na nju djeluju inercijalna sila i sila (dinamičkog) trenja. Jednadžba gibanja za kutiju je

$$ma = F_I - F_{tr,din.}$$

$$a = \mu_s g - \mu_d g .$$

Brzina pri jednoliko ubrzanom gibanju koje počinje iz mirovanja, a nakon prijeđenog puta s :

$$v = \sqrt{2as} = \sqrt{2gs(\mu_s - \mu_d)} .$$

Za zadane brojeve $v = 1,72$ m/s.

5. Tijelo gustoće 800 kg/m^3 uronjeno je u vodu gustoće 1000 kg/m^3 na dubinu od 1 m i pušteno. Koju će maksimalnu visinu tijelo doseći iznad površine vode? Trenje tijela u vodi i zraku zanemarite. **(7 bodova)**

Rješenje:

$$F_u = \rho_{tek} g V_{tijela}$$

Tijelo pod djelovanjem uzgona prelazi udaljenost $d = 1$ m, te je rad

$$W = F_u d$$

Kinetička energija tijela kada dosegne površinu vode je

$$E_k = W - U_1 = (\rho_{tek} - \rho_{tijela}) g V_{tijela} d$$

Ova energija jednaka je potencijalnoj energiji tijela na maksimalnoj visini iznad površine

$$E_k = m_{tijela} gh = \rho_{tijela} V_{tijela} gh$$

Stoga je

$$h = \frac{(\rho_{tek} - \rho_{tijela})}{\rho_{tijela}} d = 0,25 \text{ m}$$

6. Carnotov stroj radi s koeficijentom iskorištenja 35 %. Ako se temperatura hladnijeg spremnika drži konstantnom na 11°C koeficijent iskorištenja poraste na 47,6 %, naravno uz povišenje temperature

toplijeg spremnika. Koliko iznosi to povišenje temperature? **(6 bodova)**

Rješenje:

Koeficijent iskorištenja je:

$$\eta = 1 - T_{\text{HLADNI}}/T_{\text{TOPLI}}$$

iz čega se dobije početna temperatura toplijeg spremnika

$$T_{\text{TOPLI}} = 437.1 \text{ K}$$

iz drugog uvjeta se dobije drugačija temperatura spremnika. Korisnost (47.6%)

$$T_{\text{TOPLI}}' = 542.3 \text{ K}$$

Treba povećati temperaturu spremnika za

$$T_{\text{TOPLI}}' - T_{\text{TOPLI}} = 105.2 \text{ K?}$$